

ERA NOTÍCIA:

APLAÇAMENT DERA LEI D'ARAN ENTÀ DEMPÚS DES ELECCIONS

Amassat eth Conselh Comarcau dera Val d'Aran en Vielha, eth 18 de Març entàs 19 ores. En tot prener era paraula eth President Jusèp Calbetò diguec as còssos dera sala, qu'en ua còversa damb eth President dera Generalitat Jordi Pujol que aplaçarien, tostemp qu'es còssos i siguessen d'acòrd, era aprovacion dera LEI D'ARAN entà dempús des eleccions, e ua des rasons ei qu'en projècte de lei se contemplan tres terçons e es presents ad aguesta reunion considerèren que cau aplicar es sies terçons

Ua auta resolucion siguec que se li dèren poders ath President deth Conselh Comarcau entà pròmoir diàlegs damb es Caps des fòrces politiqes mès relevantes d'Aran entà redactar un projècte dera LEI D'ARAN que sigue çò mès coèrent entà toti.

En tot acabar era reunion se dèc lectura e aprovacion ath telegrama dirigit ath President dera Generalitat Jordi Pujol entà aplaçar era LEI D'ARAN as prumèras amassades deth parlament catalan dempús des propères eleccions.

ER AJUNTAMENT DE VIELHA-MIJARAN APRÒVE UN PRESSUPÒST DE 190 MILIONS DE PESSETES

Er Ajuntament de Vielha-Mijaran en session extraordinària celebrada eth diuendres dia 18 de Març entàs 22 ores, s'aprovèc eth pressupòst der an 1988 damb un total de 190 milions de pessetes, superant ath der an 1987 en 90 milions de pessetes.

Era partida de cultura se passèc per ua quantitat de 2 milions de pessetes, e
(continue laguens)

EDITORIAU

UA LEI TÀ ARAN

Era LEI D'ARAN a d'èster era nòsta LEI per excellencia.

Enquia ara totes es actuacions administratiues d'Aran s'an hèt en referència a leis que ser vissen entà comunitats plan mès granes qu'era nòsta e que la inclodissen coma un parçan mès deth conjunt. Ua lei especifica entà Aran determinarà de manèra decisiva era condicion d'identidad diferenciada d'Aran.

En sòn moment era particularitat legislativa d'Aran contemplaue sancions penaus determinades, era legislacion civil ne hège tanben consideracions pròpies e non hèr encara un segle se dictauen leis especificas entà Aran en diuersi àmbits.

Actuauments e en àmbit administratiu recuperaram damb era lei d'Aran ues especificitats d'auto govèrn enquia es nivèus que determinen es negociadors dera lei e damb es limitacions qu'impòsen es legisladors.

Sembla èster qu'artèner era sua realizacion non ei cap luenh, non tardarà, era lei d'Aran mès ath delà calerà hè-la ua lei aranesa.

ACTUALITAT

ei destinada sonqu'ara realisacion d'activitats culturaus, pr'amor qu'eth mantieniment d'edificis e possibles reformes de centres culturaus serien amparats en capitol d'òbres.

REFORMA DER ENLUMENAT EN BOSSÒST

Segontes un comunicat der Alcalde de Bossòst, Hipòlit Cruces, s'a aprovat era reforma der enlumenat públic, ena session extraordinària celebrada eth dia 19 de Març. Entara ejecucion des òbres s'a sollicitat ua subvencion ath "Pla Únic d'Obres i Serveis" dera Generalitat.

Eth projècte se realisarà en quate etapes e de moment se'n haràn dues, e mès endeuant se haràn es dues restantes.

Eth projècte consistís en eliminar tota era installacion vieha que se tròbe en mau estat, cambiar es hius de cueire per un cable trenat. Es braci de lum des carrèrs seràn de hèr colat e acabaràn en ua esfèra de policarbonat damb un color ahumat, çò que quedarà en consonància damb er enlumenat deth grauèr.

SALVAMENT EN MONTANHA :

Es "Pompièrs" e eth "Grop de Montanha dera Guardia Civil" de Vielha damb era colaboracion d'un "helicoptero" dera Generalitat, rescatèren eth dissabte a Montserrat Barreira de 23 ans, guardiana deth refugi d'Amitges en eth lac Sant Maurici, per ues trencadures que se hec en tot practicar er esquí de montanha en ua nhèu fôrça dura. Gracies a un "walkie-talkie" que portae podec demanar ajuda. Un còp recuelhuda la portèren entar Espitau de Vielha.

HÈSTA DERA TERCÈRA EDAT ENA RESIDÈNCIA DER ESPITAU DE VIELHA

Eth diuendres se celebrèc ua hèsta en aunor ara tercèra edat ena Residència der Espitau de Vielha. Se convidèc a tota era gent dera Val d'Aran que i volie participar.

Dempús d'un bon dinar, se celebrèc un concurs de jòcs de taula a on i participèren era majoria des residents. Dempús des jòcs, un grop d'acordeonistes les amenisèc era tarde damb ua session de balh a on es nòsti pair-sénhers s'ac passèren "GUAI".

CONFERÈNCIA SUS ERA ESCÒLA E PROMOCION DERA LENGUA ARANESA

MIQUEL TRESSERRES DETH DEPARTAMENT D'ENSENHAMENT DERA GENERALITAT DE CATALUNYA

Eth dia 17 de març eth Sr. Miquèl Tresserres, Cap dera Seccion Tecnico Pedagogica deth Servici d'Ensenhament deth Catalan deth Departament d'Ensenhament dera Generalitat de Catalunya, en edifici deth Coto Saforcada de Vielha e entàs 20 ores disertèc sus era conveviencia d'introduïr er aranés ena escòla coma lengua base. Eth Sr. Tresserres manifestèc qu'èster europèu, aué, vo díder èster pera eliminacion des frontèrs culturaus e era potenciacion des lengues perticulars en tot contribuir ena escòla a educar mainatges mès preparats e intelligents. Non promòir er ensenhament plurilingüe deth mainatge damb er aranés coma lengua base ei un retard.

Ara conferencia i assistiren ues 20 personas. Er interès dera conferencia quedèc patent pera grana quantitat de preguntes que se formulèren.

AUÉ PARLAM DAMB...

FORMACION D'UN NAU GROU ENTÀ EMÈTER UA ORA DIÀRIA EN ARANÉS PER MIEI DE RÀDIO ARANAGUEST EQUIP PERTANH A "CATALUNYA RÀDIO" E EI FORMAT PER ELISA ESCALA, JUSÈP ANTONIO BRUNA E JUSÈP BADIA.

Aué parlam damb Elisa Escala per èster de moment era soleta persona d'aguest grop qu'a experiéncia ena Ràdio.

- QUIN TIPE DE PROGRAMA VATZ A REALISAR EN AGUESTA RÀDIO?

- Aqeres notícies e titolars que mos seràn dats per "Catalunya Ràdio", les reviraram ar aranés, e seràn sonque titolars des notícies mès importantes que passen ath long deth dia, sense anar ath hons dera notícia. Entrevistes damb era gent d'aciu. Informacion locau, ei a dider tot çò que i age referent as tèmes d'actualitat d'aciu. Tanben se harà quaque concurs que virarà ath torn de paraules, ath torn de tèmes relacionats damb era Val d'Aran.

- NON PENSES QUE SERÀ DIFÍCIL TROBAR ERA GENT ENTÀ UA ENTREVISTA DIÀRIA?

- D'entrada ei un shinhau difícil prò entà començar i a nro gent. Çò que cau hèr ei conscienciar ara gent de que evidentment ad eri les interèsse poder dar era sua informacion, e qu'era gent a d'entèner era sua faena e a d'èster ath corrent dera faena qu'eri hèn per aquerò aumens d'entrada i a fòrça gent.

- AUETZ HÈT UN CURS EN BARCELONA, ME PODERIES PARLAR D'AQUEST CURS?

- Òc, eth curs non l'auem hèt en

absolut, herem ua preparacion deth programa, çò qu'auie d'èster era estructura d'aguest programa, dempús herem ues pròves damb era gent qu'aquiu i auie. Herem un programa zèro entà veir com lo plantejauem en quan a musiques e desenvolopament deth madeish. Aquerò a estat tot çò qu'auem hèt, eth temps non da entà mès, a mès non i a cursi ràpids entà hèr Ràdio, era Ràdio s'apren a mesura que la vas hèt.

- ACIU I VATZ A TRABALHAR TRES PERSONES, COMA DISTRIBUIRATZ ERA FAENA ENTRE ES TRES?

- Ei un tèma que quede molt per definir, d'entrada jo è ua certa experiéncia per çò que de moment harè un shinhau es papèrs de direccion mentres Jusèp Antonio e Jusèp anaràn adquirint era experiéncia que les manque e quan ac agen superat e poguen hèc coma jo alavetz redistribuiram era faena.

- AGUESTA EMISSION DES D'ON SE HARÀ?

- Aquesta emission ei hèta per "Catalunya Ràdio" a trauèrs de Ràdio Aran, perque ara per ara era desconexion a nivèu tècnic per miei de "Catalunya Ràdio" ei fòrça difícil.

- QUIN DIA SE COMENÇARÀ A EMÈTER?

- Se comence a emèter eth dissabte dia 26 d'aguest mes entàs 12 ores de meddia e aurà ua durada d'ua ora. Tota era emission serà sonque en aranés.

- PENSATZ INAUGURAR AGUESTA EMISSION DAMB UN PROGRAMA ESPECIAL?

- De moment non auem acabat de definir çò que poderam hèr, prò de totes formes vos convidam a toti es que volgatz vier ad aguest acte que pòt mercar ua trajectòria plia de futur laguens d'Aran.

INFORMACIONS

CONVOCATÒRIA D'UA PLAÇA LABORAU EN PÒBLE DE BOSSÒST

Er Ajuntament de Bossòst hè saber a toti que se convòque ua plaça entara guarderia municipau.

Se demane as interessats auer coneishements de puericultura e aranés.

Toti aqueri que i siguen interessats pòden trucar ath numerò de telefòno 648157 o adreça-se ar Ajuntament a on se les darà tota era informacion qu'agen de besonh.

TELEVISION EN ARAN

Totes es persones que volgatz participar ena creacion d'un programa de TELEVISION en Aran podetz trucar ath telefòno 64 00 92 o metetz-vos en contacte damb eth CNL dera Val d'Aran en carrèr Sarriulèra n° 8, 2on. pis, ath dessús des Pompièrs en Vielha.

Trobatz es 8 pòbles que formen eth municipi de Naut-Aran

R	O	S	G	A	R	O	S	T	U
A	T	I	O	S	A	C	O	S	A
R	A	T	A	G	R	A	D	O	R
M	E	N	O	A	S	S	E	G	T
A	M	O	N	T	G	A	R	R	I
E	S	P	I	L	E	C	T	O	E
P	A	L	U	D	R	A	L	A	S
N	A	U	N	I	N	A	N	A	C
E	C	U	H	O	D	E	R	O	T
U	N	B	A	G	E	R	G	U	E

TOTI

NOTICIARI ARANÉS

CONSELH COMARCAU DERA VAL D'ARAN

DIRECCION GENERAU DE PATRIMÒNI ESCRIT E DOCUMENTAU DERA GENERALITAT DE CATALUNYA

EDITE:

Centre de Normalisacion Lingüistica dera Val d'Aran
C/ Sarriulèra, 8, 2on. pis
Tel.: 64 00 92
25530 V I E L H A

DIRECTOR:

Jusèp Loïs Sans Socasau

REDACTOR:

Joan Leja Cadena

COLLABOREN:

Jovita Ané Sanz
Manuela Ané Brito

IMPRIMÍS:

CNL dera Val d'Aran

DEPÒSIT LEGAL:

L-1328-1987

Es articles e comentaris publicadi en noticiari TOTI, sonqu'expressen era opinion des sòns autors.

ETH REMOQUET DERA SETMANA

Mà Luïsa Estèvez Sans

EXPEDICION DAMB ESQUÍ S ENTÀ
MUZTAGATA E XIXABANGMA
EN CHINA

"CLUB ALPIN ARANÉS"

Quan se plantegèc era expedicion ath Tilicho en 1985, eth CLUB ALPIN ARANÉS ac hège damb era intencion de hè-ne ua a un pic de 8.000 mètres. Alavetz calie cercar un objectiu que aportèsse quauqu'arren ath panorama alpin actuau, e reforçar era imatge dera Val d'Aran damb es ahèrs dera montanha e er esquí.

Des 14 pics que i a en mon damb ua nautada per dessús de 8.000 mètres, es diferents expedicions der Estat Espanhòl ja n'an arrenhut 12 d'eres, mancant sonque eth LHOTSE en Nepal e eth XIXABANGMA ena China. Aquest grop a escuelhut eth Xixabagma perque ei eth solet des dus que se pòt hèr damb esquí.

Eth prumèr problèma que se plantege ath pujar ua montanha o pic ena China, ei eth sòn còst ja qu'ei quate còps mèscaro qu'en quinsevolh aute país deth mon, per aquerò decidic aquest grop hèr dues montanhes ena madeisha expedicion ja qu'atau se doblen es possibilitats d'èxit e se refòrce era imatge dera expedicion.

EDITORIAU

TOSTEMP MÈS TÀ NAUT

Ei un espòrt de superacion des facultats umanes entà ganhar as dificultats dera naturalesa. Tostemp mèscaro tà naut.

Ei era umanitat qui arrenhut ena persona d'aquerò intrèpids individus ues còtes cada dià mèscaro elevades.

Es individus pòrten en eri madeishi era esperança e era pòur, era voluntat e era ferma e quan toti entenem qu'an arrenhut era cresta mos amplim de satisfaccion e plan mèscaro quan son vesins deth nòste parçan e pensam que dilhèu an deishat aqui naut de tot, pròp deth cèu, un bocin dera nòsta tèrra que mos representarà tostemp.

IMPRESI SENSE ADREÇA

Alavetz poderíem remercar es objectius d'aguesta expedicion:

1èr. Prumèra expedicion a nivèu mondiau que vò pujar dues montanhes separades entre eres 2500 quilomètres.

2on. Prumèra expedicion a nivèu mondiau que vò pujar aquestes montanhes damb esquís.

I T I N E R A R I

10 de Juriòl.- Gessuda dera expedicion dera Val d'Aran.

12 de Juriòl.- Viatge de Barcelona a Beijing(Pekin)

13/17 de Juriòl.- Tràmits legaus en Beijing.

18/22 de Juriòl.- Apropament ath campament base de MUZTAGATA.

23 de Juriòl/12 d'Agost.- Aclimatacion e montatge des campaments de nautada.

12/23 d'Agost.- Atac ath pic de Muztagata, 7546 mètres de nautada.

24/25 d'Agost.- Tornada ath campament de Kashgar.

26 d'Agost/3 de Seteme.- Arribada ath campament base de XIXABANGMA.

4/25 de Seteme.- Aclimatacion e montatge des campaments de nautada.

26 de Seteme/2 d'Octobre.- Atac ara cresta deth Xixabangma de 8012 mètres de nautada.

22 d'Octobre.- Arribada ara Val d'Aran.

Eth Muztagata ei ua montanha plan assequible damb esquís e s'es dificultats tecnicas non son massa fòrtes, es variacions de temperatures òc qu'en son ja que se tròbe en un parçan desèrtic.

Eth Xixabangma ei era soleta montanha de mès de 8000 mètres que se tròbe totaument ena China. En 1986 i auec dues expedicions espanhòles qu'arribèren a 7100 e 7600 mètres non podent arribar ena cresta.

Eth Xixabangma e eth Lhotse son donques es dues soletes montanhes de mès de 8000 mètres a on non i an arribat encara es expedicions espanhòles.

COMPONENTS DERA EXPEDICION

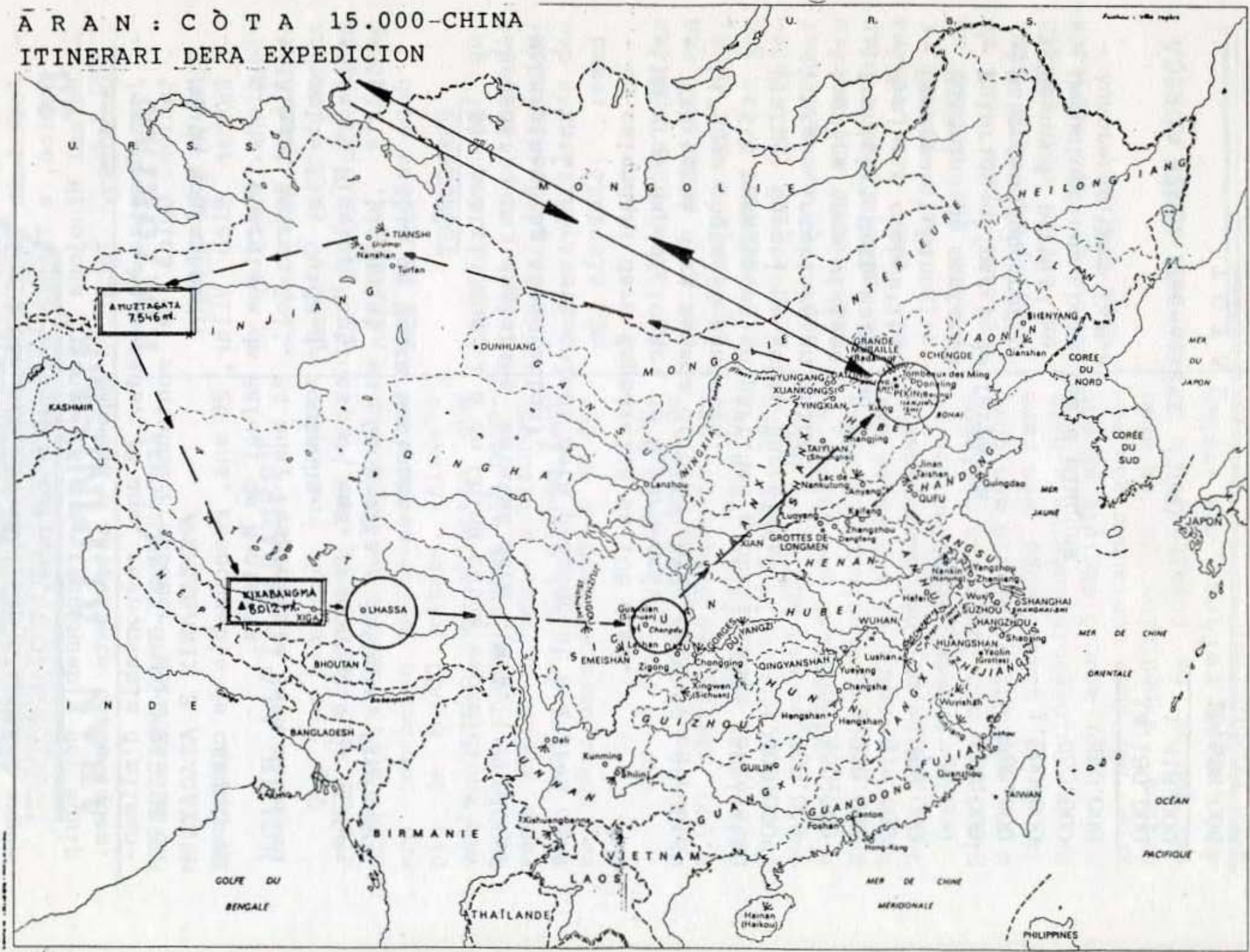
En aquest moment i a un grop organisador qu'ei format per sies persones, prò era futura permanéncia ena montanha se harà a base d'un grop de:

8 alpinistes.

1 Oficiau d'enlaç deth govèrn de China.

1 revirador dera "Chinese Mountaineering".

À R A N : C Ò T A 15.000-CHINA
 ITINERARI DERA EXPEDICION

Era gent que forme eth grop organisador son:

- Jose Luis Garcia Sanchez, 39 ans, Cap d'aguesta expedicion, e Tècnic d'esquí e torisme.
- Rafael Hinojosa Molina, 24 ans, responsable der equip personau. Tècnic d'empresa e activitats toristiques.
- Joan Granizo Maldonado, 28 ans, responsable d'alimentacion. Guida de montanha, Professor dera Escòla de Nauta Montanha.
- Esther Rico Vilar, 26 ans, responsable de comunicacions. Guardiana de Refugi de Montanha.
- Albert Betran Coll, 34 ans, responsable deth materiau collectiu. Guida de montanha.
- Pedro Nicolas Martinez, 34 ans, responsable de transports. Licenciati en Geografia e Istòria, Professor dera escòla de Nauta Montanha.

PRESSUPÒST

Es prètzi que i a en China entàs expedicions son mercadi pèr organisme estatau dera C.M.A. (Chinese Mountaineering Association).

Entà hèr eth calcul deth pressupòst s'a pres coma base:

- Un calendari dera Expedicion de 105 dies.
- Un grop expedicionari de 8 persones.
- Eth cambi dera moneda oficiau china, eth "yuan remimbi" que còste 35 pessetes.

Eth pressupòst en partides globalitzades serie atau

- Viatge: Barcelona-Pekin-Barcelona	1.400.000
- Viatges interiors en China	1.900.000
- Loguèrs enes viatges	950.000
- Transpòrt deth materiau	3.230.000
- Minjar e combustible	875.000
- Personau chino	955.000
- Materiau de montanha	1.700.000
- Materiau clínic e de farmàcia	500.000
- Materiau fotogràfic	700.000
- Seguros, permisi...	1.300.000
- Comunicacions, bateries e plaques	250.000
- Aunoraris dera C.M.A.	420.000

14.180.000

Imprevisti (10%)

1.418.000

T O T A L

15.598.000.-